

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 15C/357/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8315208053
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kurucová
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2020:8315208053.26

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Janou Kurucovou, v právnej veci žalobkýň 1. M. O., rod. I., nar. X.X.XXXX, bytom K. XXX/XX, H.-L., právne zastúpenej JUDr. Kristínou Piovarčiovou, advokátkou, so sídlom Štúrova 20, Košice, 2. S. O., nar. X.XX.XXXX, bytom u matky, K. XXX/XX, H.-L., zákonne zastúpenej matkou M. O., bytom K. XXX/XX, H.-L., proti žalovaným 1. Z. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX/XX, N., právne zastúpenej JUDr. Janou Šepelovou, advokátkou, so sídlom Nám. slobody 13/25, Humenné, 2. Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO: 00 151 700, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy takto

rozhodol:

Žalované v 1. a 2. rade sú **p o v i n n é** uhradiť žalobkyni v 1. rade sumu 15 000 eur a žalobkyni v 2. rade sumu 25 000 eur, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že zaplatením jednej zo žalovaných zaniká povinnosť druhej žalovanej.

Žalované v 1. a 2. rade sú **p o v i n n é** uhradil žalobkyni v 2. rade pozostalostnú úrazovú rentu mesačne vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa, splatnú vždy do 15. dňa príslušného kalendárneho mesiaca, k rukám žalobkyne v 1. rade, s účinnosťou od 1.5.2013 s tým, že zaplatením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej žalovanej.

Nesplatenú časť zostalostnej úrazovej renty za obdobie od 1.5.2013 do novembra 2020 vo výške 2 998,98 eur sú žalované v 1. a 2. rade **p o v i n n é** uhradiť k rukám žalobkyne v 1. rade do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že zaplatením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej žalovanej.

V prevyšujúcej časti žalobu **z a m i e t a**.

P r i z n á v a žalobkyniam v 1. a 2. rade vo vzťahu k žalovanej v 2. rade právo na náhradu konania v celom rozsahu s tým, že výška trov bude určená po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

Žalobkyniam v 1. a 2. rade vo vzťahu k žalovanej v 1. rade právo na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyne podali dňa 24.6.2015 na tunajší súd žalobu, ktorou žiadali, aby žalovaní v 1. a 2. rade uhradili z titulu náhrady nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne žalobkyni v 1. rade sumu 50 000 eur, žalobkyni v 2. rade sumu 150 000 eur a žalobkyni v 2. rade peňažnú rentu vo výške 500 eur mesačne od 1.5.2013 do dosiahnutia 18 rokov veku, ktorú by platili k rukám matky vždy do 20. dňa v mesiaci. Zároveň žalobkyne žiadali, aby im žalovaní uhradili trovy konania v celom rozsahu.

Podanú žalobu odôvodnili tým, že žalobkyňa v 1. rade je vdovou po neb. S. O., ktorý zahynul pri dopravnej nehode dňa 17.4.2013 a žalobkyňa v 2. rade je jeho dcérou.

Žalovaná v 1. rade bola uznaná vinnou zo spôsobenia dopravnej nehody pri ktorej zahynul S. O. a žalovaná v 2. rade je poisťovňou, s ktorou mala žalovaná v 1. rade uzatvorenú dohodu o povinnom zmluvnom poistení.

K dopravnej nehode došlo dňa 17.4.2013 na N. ulici v N. a to tak, že došlo k zrážke motorového vozidla, ktorého vodičkou bola žalovaná v 1. rade a motocyklom, ktorého vodičom bol neb. S. O.. Pri tejto dopravnej nehode utrpel S. O. zranenia na následky ktorých na mieste podľahol.

Náhlym umrtím manžela a otca utrpeli žalobkyne silnú citovú ujmu, lebo spolu s nebohým vytvárali rodinu, v ktorej existovali citové putá s dobre vyvinutými sociálnymi väzbami v rámci súkromného i citového života. Žalobkyňa v 2. rade bola na svojho otca citovo naviazaná, trávila s ním veľa voľného času a navyše v čase dopravnej nehody bola vážne chorá. Nebohý sa pripravoval aj na možnosť stať sa darcom orgánu pre žalobkyňu v 2. rade a podroboval sa všetkým potrebným lekárskej úkonom. Žalobkyňa v 1. rade prežívala pocity úzkosti, smútku, zúfalstva zo straty manžela a straty viesť súkromný život s ním. Protiprávnym konaním žalovanej v 1. rade došlo k nenávratnej deštrukcii v medziľudských vzťahoch tvoriacich základ rodinného života. Tým došlo k zásahu do osobnostných práv žalobkýň, najmä práva na súkromie a práva na rodinný život. Na základe toho si uplatnili voči žalovaným nemajetkovú ujmu vyjadrenú v peniazoch. Výšku odôvodnili tým, že zomrel mladý človek, ktorý bol absolventom vysokej školy, maj pred sebou celý život a v budúcnosti mohol byť oporou svojej manželke a dcére. Jeho smrťou došlo k následkom, ktoré sú trvalé a neostrániteľné, a preto došlo k závažnej ujme do osobnostných práv žalobkýň.

2. Žalovaná v 1. rade sa k podanej žalobe vyjadrila tak, že je si vedomá toho, že bola uznaná vinnou z dopravnej nehody, pri ktorej zahynul S. O., ktorý sa však aj vlastným správaním spoluzodpovedal za vzniknutú nehodu, lebo podľa znaleckého posudku prekročil v danom úseku maximálnu povolenú rýchlosť. Ak by rýchlosť dodržiaval, mohol zrážke zabrániť v celom rozsahu.

Žalovaná v 1. rade zároveň považovala výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy za neopodstatnenú a nepreukázanú. Nárok žalobkyne v 2. rade na rentu považovala za celkom irelevantný a žiadala ho zamietnuť v celom rozsahu. Namietala aj svoju vecnú pasívnu legitimáciu, lebo so žalovanou v 2. rade mala uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení. Má za to, že v konaní by mala byť vecne pasívne legitimovaná len žalovaná v 2. rade.

Svoje vyjadrenie v priebehu sporu doplnila tak, že vzniknutá dopravná nehoda zasiahla aj do jej súkromia, lebo žije v neustálom strachu, strese, úzkosti a bola nútená požiadať aj o odbornú pomoc z oblasti psychiatrie. Namietala, že neb. S. O. mal v rodine silné citové väzby, lebo podľa jej názoru už dlhšiu dobu nežil so svojou manželkou v spoločnej domácnosti. Poukazovala na to, že aj rodičia neb. S. O. si uplatnili v konaní XXC/XXX/XXXX nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Žiadala pri priznaní nemajetkovej ujmy vychádzať z doterajšej súdnej praxe a jej výšku prispôbiť s prihliadnutím na primeranosť a k okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva žalobkýň došlo. Pokiaľ ide o rentu, považovala ju za absolútne nepreukázanú a poukázala na to, že žalobkyňa v 2. rade má nárok na výplatu sirotského dôchodku.

K samotnej pasívnej legitimácii žalovanej v 2. rade poukázala na nejednotnú rozhodovaciu prax, ale aj na rozhodnutie Súdneho dvora, podľa ktorého sa pos pojmom „ujma na zdraví“ má rozumieť akákoľvek ujma, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu. Teda Súdny dvor dospel k záveru, že medzi škody patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Navrhla, aby súd vykonal dokazovanie za účelom preukázania, v akej miere bola spôsobená ujma žalobkýň a potom určil jej výšku.

3. Žalovaná v 2. rade sa vyjadrila tak, že nie je sporné, že motorové vozidlo žalovanej v 1. rade prostredníctvom ktorého došlo k dopravnej nehode bolo povinne zmluvne poistené u žalovanej v 2. rade. Poukázala však aj na to, že nie je daná 100% zodpovednosť žalovanej v 1. rade za vzniknutú dopravnú

nehodu, lebo neb. S. O. prekročil zákonom povolenú rýchlosť. Spoluzodpovednosť poškodeného na vzniknutej dopravnej nehode a teda aj na vzniknutej škode je minimálne v rozsahu 20%.

Pokiaľ ide o nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, žalovaná v 2. rade namietala svoju vecnú pasívnu legitímáciu a preto žiadala, aby v tejto časti bola voči nej žaloba zamietnutá. Podľa jej názoru v zmysle Zák. č. 381/2001 Z. z. zodpovedá len za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Z ustanovenia § 2 predmetného zákona je zrejmé, že poškodeným je ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody. Teda nie ten, komu bolo zasiahnuté do osobnostných práv a má prípadne nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Tiež poukázala na ustanovenie § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení, podľa ktorého poistený má právo, aby poisťovateľ za neho nahradil nároky, ktoré sú taxatívne vymedzené v danom ustanovení. Náhrada nemajetkovej ujmy ako nárok sa v celom zákone ani nespomína. Z uvedeného možno vyvodiť záver, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka nie je krytý povinným zmluvným poistením. Poukázala na niektoré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR v tomto smere. Možno preto konštatovať, že povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 OZ je subjektívne spätá s tým, kto sa zásahu do týchto práv iného dopustil a jedná sa preto o výlučne osobnú povinnosť tohto subjektu.

Aj keď žalovaná v 2. rade namietala svoju vecnú pasívnu legitímáciu, z opatrnosti namietala aj výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považovala za neprimerane vysokú a neopodstatnenú. Žalobkyne musia preukázať, že v značnej miere bola znížená ich dôstojnosť alebo vážnosť v spoločnosti a že požadovaná suma je adekvátna závažnosti vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Pokiaľ ide o nárok žalobkyne v 2. rade na peňažnú rentu, žalovaná v 2. rade ho v celom rozsahu rozporovala a namietala. Poukázala na to, že žalobkyňa v 2. rade tejto svoj nárok nijako neodôvodnila, ani nepreukázala, ani nenavrhol vykonať dokazovanie na preukázanie základu a výška tohto nároku.

V priebehu konania žalovaná v 2. rade vzniesla námietku premlčania uplatneného nároku, lebo k dopravnej nehode došlo 17.4.2013 a žaloba bola súdu doručená dňa 24.6.2015 a teda po tom, čo márne uplynula lehota na uplatnenie práva v zmysle ustanovenia § 106 OZ. Poukázala na aplikačnú prax súdov, podľa ktorej nárok mal byť uplatnený v dvojročnej premlčacej lehote. Dôrazne namietala aj výšku uplatnenej ujmy a poukázala na rozhodovacia prax niektorých súdov Slovenskej republiky, ktorí pri obdobných nárokoch priznali násobne nižšie sumy. Znova zdôraznila, že chráneným predmetom za poškodenie ktorého má poisťovateľ plniť za poisteného poškodenému nie je zásah do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život a teda nie je daná jej vecná pasívna legitímácia.

4. Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne v 1. rade, oboznámil sa s rozsudkom OS Humenné sp. zn. XT/XXX/XXXX, s rozsudkom KS v Prešove sp. zn. XTo/XX/XXXX, so závermi znaleckého posudku vykonaného v tomto konaní, s listinnými dôkazmi, najmä s dokladmi o zdravotnom stave žalobkyne v 2. rade, s dokladmi o výške vdovského a sirotského dôchodku, s dokladmi o dosiahnutom vzdelaní, pracovnom zaradení, ako aj o príprave na podnikanie u neb. S. O., s rozhodnutím, že žalobkyňa v 1. rade bol priznaný príspevok na opatrovanie osoby ZŤP, s rodným listom maloletej žalobkyne v 2. rade, so sobášnym listom žalobkyne v 1. rade, úmrtným listom neb. S. O., so správou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Snina a Sociálnej poisťovne a zistil nasledovný skutkový stav.

5. Rozsudkom OS Humenné sp. zn. XT/XXX/XXXX bola žalovaná v 1. rade uznaná za vinnú, že dňa 17.4.2013 v čase o 16:48 hod. viedla osobné motorové vozidlo Škoda P. EČ: N.-XXXAS po ceste na N. ulici v N., ktorého vedeniu nevenovala náležitú pozornosť, s vozidlom pri odbočovaní vľavo prešla k pravej krajnici a odtiaľ vykonávala odbočovací manéver doľava, pričom po prejení do ľavého protismerového jazdného pruhu došlo k zrážke ľavou časťou jej vozidla s motocyklom zn. C. EČ: N.-XXXAB, ktoré viedol vodič S. O., ktorý v danom čase predbiehal na N. ulici v ľavom jazdnom pruhu vozidlo Škoda V., ktoré jazdilo za motorovým vozidlom Škoda P., kde následkom tejto zrážky vodič S. O. utrpel zranenia, ktorým na mieste podľahol.

Rozsudkom KS v Prešove bol žalovanej v 1. rade uložený trest odňatia slobody v trvaní 8 mesiacov, ktorý bol podmienenečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 16 mesiacov. Zároveň jej bol uložený aj trest

zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na 1 rok. Poškodená M. O. bola s nárokom na náhradu škody odkázaná na konanie vo veciach občianskoprávných.

V rámci trestného konania bol vypracovaný znalcom F. Z. S. znalecký posudok č. XX/XXXX, v rámci záveru ktorého znalec konštatoval, že príčinu predmetnej dopravnej nehody nie je možné z technického hľadiska stanoviť jednoznačne. Kolíziu vyvolala vodička Škody P. vojdenním do koridoru jazdy motocykla, ktorý ju ľavým jazdným pruhom predchádzal, ale v prípade jazdy motocyklistu rýchlosťou v danom úseku maximálne dovolenou tento mohol predmetnej dopravnej nehode zabrániť. Vodička Škody P. mohla predmetnej dopravnej nehode zabrániť v prípade, ak by v ľavom jazdnom pruhu zo zadu sa blížiacemu motocyklistu jazdiaceho na motocykli C. včas zaregistrovala a zotrvaním pri pravom okraji alebo v pravom jazdnom pruhu vozovky nevošla do ľavého pruhu koridoru jeho jazdy. V prípade, že by sa v čase reakcie motocyklistu brzdením motocykel pohyboval rýchlosťou do 70 km/h, mohol by havarijným brzdením zastaviť ešte pred miestom zrážky. Vodička Škody P. jazdila nesprávnou technikou jazdy, nakoľko sa pred odbočovaním nezaradila k stredu vozovky, ale najprv zašla na jej pravý okraj a plynule pokračovala v pohybe v oblúku cez vozovku vľavo.

X. Zo sobášneho listu mal súd za preukázané, že žalobkyňa v 1. rade a S. O. boli manželia, manželstvo uzatvorili dňa XX.X.XXXX a je zapísané v knihe manželstiev matričného úradu H.Á. vo zväzku XX, ročník XXXX, na strane XX, pod poradovým číslom X. Z úmrtného listu mal súd za preukázané, že S. O. zomrel XX.X.XXXX v N.. Rodným listom mal. S. O. mal súd za preukázané, že sa narodila dňa X.XX.XXXX a je dcérou S. O., nar. X.X.XXXX a M. O., rod. I., nar. X.X.XXXX. Potvrdením Sociálnej poisťovne mal súd za preukázané, že maloletá S. poberá sirotsky dôchodok vo výške 133,20 eur mesačne a to od 5.10.2010. Zároveň z rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice vyplýva, že maloletá S. je osoba s ťažkým zdravotným postihnutím. V čase smrti otca S. O. s ním žila v spoločnej domácnosti.

7. Diplomom mal súd za preukázané, že neb. S. O. absolvoval prvý stupeň vysokoškolského štúdia v študijnom programe - fyzioterapia a bol mu udelený akademický titul „bakalár“ a to dňa 19.5.2010. Potvrdením č. XXX/XXXX Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné mal súd za preukázané, že neb. S. O.H. absolvoval dňa 14.11.2012 praktickú prípravu na začatie prevádzkovania samostatnej zárobkovej činnosti. Potvrdenie bolo vydané dňa 14.11.2012. Mal v úmysle podnikat' a preto vypracoval aj podnikateľský zámer a žiadosť o poskytnutie príspevku na samostatnú zárobkovú činnosť. Tiež mal súd za preukázané, že v minulosti mal uzatvorený pracovný pomer so zamestnávateľom - Nemocnica Snina, s.r.o., ktorý bol ukončený dohodou ku dňu 31.7.2011. Správou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, pracovisko Snina mal súd za preukázané, že v čase dopravnej nehody bol neb. S. O. vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie a to od 1.8.2011 do 16.4.2013. Prostredníctvom tohto úradu mu nebol poskytnutý žiaden príspevok na podnikanie. Správou Sociálnej poisťovne, pobočka Humenné mal súd za preukázané, že neb. S. O. v období od 1.1.2004 do 30.1.2020 nebol poberateľom dôchodkových dávok, dávok v nezamestnanosti, nemocenských a úrazových dávok. Výpisom zo živnostenského registra mal súd za preukázané, že S. O. bola vydaná dňa 12.11.2007 koncesná listina, avšak toto rozhodnutie bolo zrušené dňa 23.7.2008.

8. Žalobkyňa v 1. rade vo svojej výpovedi uviedla, že bola manželkou neb. S. O. a žili spolu v H. v byte, ktorý kúpili svokrovci. Keďže mali v obci H. veľký vinohrad, často tam chodili a manžel im bol nápomocný pri prácach v tomto vinohrade. Dňa 5.10.2010 sa im narodila dcéra S. a keď mala asi 11 mesiacov, tak im oznámili, že má zhubný nádor obličky. Bol to veľký zlom v ich manželstve, lebo sa s tým ťažko vyrovnávali, ale manžel pomáhal jej, aj maloletej dcére. Vozil ich na vyšetrenia a bol s dcérou aj v K., keď sa tam liečila. Bol potencionálnym darcom obličky, ak by ju maloletá S. potrebovala. Smrť manžela bola pre ňu tragickejšia o to viac, že musela naraz riešiť aj jeho smrť, aj zdravotný stav dcéry, ktorá bola onkologickou pacientkou a liečila sa v Prahe. Uviedla, že najväčšou manželovou záľubou bola motorka, na ktorej rád jazdil. Ináč žili ako mladí ľudia aj spoločenským životom, mali veľa priateľov s ktorými sa stretávali, chodili na svadby, oslavy a podobne. V manželstve mali nezhody týkajúce sa bežných záležitostí, lebo striedavo študovali na vysokej škole a ako mladí ľudia sa potýkali s nedostatkom peňazí a pomáhali im rodičia. Manžel športoval, hral futbal za dedinu z ktorej pochádzal. Keď sa narodila S., tak si snažil zabezpečiť finančné prostriedky aj tým, že vozil ženy do Rakúska alebo do Švajčiarska. Preto si chcel otvoriť živnosť a začal v tomto segmente podnikat' sám. Bol aj na kurz a boli pripravené už papiere, aby začal s podnikaním, ale bohužiaľ zomrel.

Žalobkyňa v 1. rade uviedla, že po smrti manžela upadla do depresií, ale nešla za odborníčkou, lebo lieky jej predpísala jej všeobecná lekárka. Brala Lexaurin, Frontin a Neurol. Aj keď žila v strese, musela sa predovšetkým postarať o dcéru, ktorá sa sústavne liečila. Keďže v Košiciach bola stanovená nesprávna diagnóza, museli vyhľadať lekársku pomoc v Prahe. Finančne jej pomáhali aj manželoví rodičia, pretože sama by to nezvládla. Musela si zobrať aj hypotéku, pretože Sociálna poisťovňa jej oznámila, že nemá nárok na sirotsky a vdovský dôchodok, lebo manžel bol nedostatočný čas poistený. Musela vyplatiť zhruba 6 000 eur, aby doplatila poistenie tak, aby jej mohol byť priznaný sirotsky a vdovský dôchodok. Zdravotný stav dcéry sa stabilizoval natoľko, že transplantácia obličky nebola už potrebná. Po smrti manžela mala finančné problémy, lebo poberala len sirotsky a vdovský dôchodok a príspevok na opatrovanie dcéry.

Potvrdila, že s manželom nemali rovnakú adresu trvalého bydliska, lebo ona mala adresu v byte svojich svokrovcov v Košiciach a manžel si nechal trvalý pobyt v okrese N., lebo sa mu tam lepšie vybavovali doklady pre podnikanie. Žili však v spoločnej domácnosti, pričom kvôli zdravotnému stavu dcéry ona zväčša zostávala v Košiciach a manžel chodil aj za rodičmi, kde im pomáhal. Ocenila, že v starostlivosti o zdravotný stav dcéry jej pomáhali rodičia, aj svokrovci, ktorí prispievali na cesty a pobyty v Prahe. Maloletá S. dostávala finančné darčeky od starých rodičov a prarodičov najmä na sviatky. Zdravotná poisťovňa nepreplácala náklady na zdravotnú starostlivosť v Prahe a preto musela všetko hradiť z vlastných finančných prostriedkov, s pomocou rodiny.

V ďalšej svojej výpovedi pred súdom uviedla, že jej manžel zomrel ako mladý človek, ktorý mal budúcnosť pred sebou a ako rodina mohli mať spoločné zážitky. Navyše mohol byť potencionálnym darcom obličky pre svoju dcéru. Jeho smrť ju veľmi zasiahla, ale musela to brať triezvo a zodpovedne, lebo sa musela postarať o dcéru, ktorá bola v aktívnej liečbe s onkologickým ochorením. Určitú dobu po jeho smrti musela brať lieky na upokojenie. Smrť jej manžela zasiahla samozrejme celú rodinu, ale najviac dcéru, ktorá sa s tým doposiaľ nevie vysporiadať. V čase jeho smrti mala len 2,5 roka, takže celkom nevedela spracovať realitu. Bola v aktívnej liečbe a celá rodina tomu podriadila všetko. Po určitej dobe sa u nej začali prejavovať aj psychické problémy, pretože máva zlé sny a má problém s jedlom. Teraz je tretiačka na základnej škole a musí navštevovať psychologičku. Podľa záverov odborníčky nejde u nej o anorexiu, ale môže ísť o psychickú poruchu ako následok psychického stresu. Bohužiaľ svokrovci jej situáciu vysvetlili tak, že môže za to určitá teta, ktorá zapríčinila smrť jej otca a maloletá S. ju preto teraz nenávidí.

Samotná žalobkyňa v 2. rade je v súčasnej dobe zamestnaná, zabezpečila si vlastný byt, má nového partnera s ktorým žije v spoločnej domácnosti a narodilo sa jej ďalšie dieťa - dcéra L. a to v decembri 2019.

Pokiaľ ide o pozostalostnú rentu pre maloletú S., tak žalobkyňa v 1. rade uviedla, že jej manžel v čase nehody nebol zamestnaný a po ukončení prvého stupňa vysokoškolského štúdia v ďalšom už nepokračoval. Chcel si otvoriť živnosť, pretože pracoval načierno pre jedného svojho kamaráta a vozil ženy do Rakúska alebo do Nemecka. Keďže sa mu to zdalo perspektívne, tak vybavoval príspevok na zriadenie živnosti a chcel v tom pokračovať. V stredu došlo k dopravnej nehode a vo štvrtok mal ísť podpísať všetky listiny a bol by mu vyplatený aj príspevok na otvorenie živnosti. Chcel začať podnikáť aj z dôvodu, aby zabezpečil maloletej S. čo najlepšiu lekársku starostlivosť, lebo od jej štyroch rokov boli v Česku samoplatcami. Keďže nedôverovali už lekárom na Slovensku, rozhodli sa spolupracovať len s nemocnicou v Prahe. Pri kontrolách, ktoré maloletá musí absolvovať je potrebné najprv zložiť zálohu asi 1 000 eur na jedno vyšetrenie a potom na konci roka sa urobí vyúčtovanie. Na liečbu maloletej S. rodina pomíňala všetky finančné prostriedky, ktoré mali a prispievali starí rodičia z jednej aj z druhej strany. Keďže ona bola s dcérou na materskej dovolenke, dostávala len rodičovský príspevok a neskôr opatrovateľský príspevok. Za tým účelom manžel aj načierno pracoval, ale nevedela uviesť aký zárobok dosahoval.

9. Listinnými dôkazmi mal súd za preukázané, že žalobkyni v 1. rade bol priznaný vdovský dôchodok vo výške 204,80 eur od 5.10.2010. Od 1.10.2016 jej bol priznaný peňažný príspevok na opatrovanie osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorou je S. O. a to vo výške 244,59 eur mesačne.

10. Žalovaná v 1. rade v priebehu konania preukazovala, že nehoda mala nepriaznivé následky tak pre ňu, ako aj pre príslušníkov jej rodiny. Ona sama bola tri mesiace na liekoch, prežívala stres, ktorý

prenasleduje aj celú jej rodinu. Mladšia dcéra sa odvtedy začala v noci pomočovať a tento stav pretrváva. Predložila lekársku správu S.. M. K. z 22.4.2013, kedy jej bola určená diagnóza - adaptačná porucha s depresiou, depresívna porucha ťažká a boli naordinované lieky. Doložila aj potvrdenie z 26.6.2018, že sa zúčastnila psychologického vyšetrenia v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva v N. a to s maloletou dcérou Z.. Po nehode bola prijatá ako účastníčka dopravnej nehody na chirurgickom oddelení v Nemocnici v Snine, lebo si udrela hlavu. 3.5.2013 bola na ošetrovaní pre bolesti v dolnej časti chrbta, v dôsledku autonehody. Poukazovala tiež na to, že rodičom neb. S. O. bola rozsudkom súdu zaviazaná uhradiť spolu 30 000 eur a už táto suma je pre ňu likvidačná.

11. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že podaná žaloba je dôvodná čo do základu, nie však čo do uplatnenej výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ani nároku na pozostalostnú rentu.

12. Keďže žalovaná v 2. rade vznesla námietku premlčania nároku o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, musela súd posúdiť, či tento nárok je premlčaný.

Žalovaná v 2. rade v podaní z 21.1.2019 uviedla, že k dopravnej nehode došlo dňa 17.4.2013 a žaloba bola konajúcuemu súdu doručená dňa 24.6.2015. Z toho je zrejmé, že nárok žalobkyň bol uplatnený po tom, čo márne uplynula lehota na uplatnenie práva v zmysle ustanovenia § 106 OZ. Na pojednávaní dňa 28.2.2019 sa k vznesenej námietke premlčania pripojila aj žalovaná v 1. rade.

Žalovaná v 2. rade sa vyjadrila tak, že v zmysle § 106 OZ premlčacia lehota plynie odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za škodu zodpovedá. Žalobkyne sa o nemajetkovej ujmy mohli dozvedieť bezprostredne po tom, ako došlo k úmrtiu neb. S. O. a teda nie je podstatné ukončenie trestného konania. Na uplatnenie nároku na náhradu škody stačí poznanie o tom, kto za škodu zodpovedá. Navyše, žalobkyne si v rámci trestného konania neuplatňovali žiadne nároky, ktoré sú predmetom daného konania.

Žalobkyne sa k vznesenej námietke premlčania vyjadrili tak, že nie je dôvodná, lebo si nároky na náhradu škody uplatnili v trestnom konaní riadne a včas. Počas trestného konania beh premlčacej lehoty spočíval a žaloba bola podaná 24.6.2015. Poukázali na to, že priamo v rozsudku OS Humenné sp. zn. XT/XXX/XXXX boli odkázané s nárokom na náhradu škody na konanie vo veciach občianskoprávných. Ak by si takýto nárok v rámci trestného konania neuplatnili, v rozsudku, ktorým bola žalovaná v 1. rade uznaná za vinnú, by nemohli byť odkázaní s nárokom na jeho uplatnenie v občianskoprávnom konaní.

13. Súd nárok žalobkyň na priznanie nemajetkovej ujmy nepovažoval za premlčaný a mal za to, že bol uplatnený včas.

Súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 265/2009, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv.

V rozsudku KS v Prešove sp. zn. 8Co/135/2018 súd konštatoval, že podľa § 15 ods. 2 Zák.č. 381/2001 Z. z., na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. Nároky na náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré sú uplatnené na základe § 11 a nasl. OZ sa v zmysle ustálenej judikatúry (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo 265/2009) premlčujú vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote. Takáto trojročná doba sa uplatní voči škodcovi a preto v zmysle ustanovenia § 15 ods. 2 Zák. č. 381/2001 Z. z. aj voči poisťovateľovi.

Podľa § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Keďže na nárok na náhradu nemajetkovej ujmy sa uplatní všeobecná trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť, keď sa právo mohlo vykonať prvýkrát, súd má za to, že nárok žalobkyň bol uplatnený včas. K dopravnej nehode došlo dňa 17.4.2013 a žalobkyne sa mohli dozvedieť najskôr o tom, kto za smrť ich manžela a otca zodpovedá v nasledujúci deň a vtedy mohli právo na náhradu nemajetkovej

ujmy uplatniť po prvý krát. Trojročná premlčacia lehota by tak uplynula dňa 18.4.2016. Keďže žaloba bola podaná dňa 24.6.2015, nárok bol uplatnený včas a teda súd na vznesenú námietku premlčania žalovanými v 1. a 2. rade nemohol prihliadnuť.

14. K nároku žalobkyň na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa žalovaná v 1. rade vyjadrila tak, že vo veci by nemala byť vecne pasívne legitimovaná, považovala nárok za nepreukázaný a jeho výšku za neprimeranú. Poukazovala tiež na spoluzavinenie neb. S. O. na vzniku dopravnej nehody, ako aj na svoje majetkové pomery, zlý zdravotný stav po dopravnej nehode, ako aj na skutočnosť, že rodičom nebohého už bola zaviazaná uhradiť spolu sumu 30 000 eur. Žiadala voči nej žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

Žalovaná v 2. rade vo svojich vyjadreniach namietala svoju vecnú pasívnu legitimáciu, namietala premlčanie uplatneného nároku a tiež ho považovala za nepreukázaný, neopodstatnený a neprimerane vysoký.

15. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia, svojho mena a prejavu osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa odseku 3 citovaného ustanovenia, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

16. Ustanovenie § 13 OZ obsahu prostriedky ochrany osobnostných práv. Ich použitie nie je viazané na podmienku zavinenia pôvodcu zásahu, pretože ide o prípad objektívnej zodpovednosti. Všeobecnou podmienkou uplatnenia ochrany podľa tohto ustanovenia je, že ide o závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti, ktorý je objektívne spôsobilý fyzickej osobe privodiť ujmu na jednotlivých stránkach osobnosti. Súdna prax rozlišuje tri prostriedky ochrany osobnostných práv. 1. žalobu na upustenie od neoprávnených zásahov (negatívna žaloba), 2. žalobu na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov (reštitučná žaloba), 3. žaloba na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba). Uvedené špeciálne prostriedky súdnej ochrany osobnostných práv sa podľa jednotlivých okolností konkrétneho prípadu môžu uplatniť samostatne alebo kumulatívne. Z ustanovenia § 13 vyplýva, že ak môže byť vzniknutá nemajetková ujma na osobnosti postihnutej fyzickej osoby primerane vyvážená niektorou z foriem morálneho zadosťučinenia, poskytnutie príslušnej morálnej satisfakcie treba uprednostniť. Len v tých prípadoch, kde došlo k porušeniu osobnostných práv v značnej miere a kde intenzita tohto zásahu nie je primerane napravitelná inými právnymi prostriedkami, treba považovať za opodstatnené a spravodlivé priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Spôsob odstránenia následkov zásahu do osobnostných práv bude rozdielny podľa povahy veci, najmä podľa druhu zásahu do práva na ochranu osobnosti a podľa okolností, za ktorých k zásahu došlo. Zo žaloby žalobcov je zrejmé, že sa jedná o satisfakčnú žalobu a to so zreteľom na to, že zásah do osobnostných práv nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu.

17. Pokiaľ ide o žalovaného v 1. rade, je nepochybne preukázané, že jeho konaním došlo k porušeniu práva žalobcov na ich rodinný život, pričom tento zásah bol taký intenzívny a nezvratný pokiaľ ide o následok, že nepostačuje morálne zadosťučinenie, ale je potrebné priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z rozsudku OS Humenné sp. zn. XT/XX/XXXX vyplýva, že žalovaný v 1. rade sa dopustil prečinu usmrtenia, lebo inému z nedbanlivosti spôsobil smrť, pričom v súlade s ustanovením § 193 CSP súd je v civilnom sporovom konaní viazaný vždy rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ho spáchal.

18. Podľa § 427 ods. 1 OZ, fyzické a právnické osoby, vykonávajúce dopravu, zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla ako aj prevádzateľ lietadla.

Podľa § 428 OZ, svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

Podľa § 429 OZ, prevádzateľ zodpovedá ako za škodu spôsobenú na zdraví a veciach, tak aj za škodu spôsobenú odcudzením alebo stratou vecí, ak stratila fyzická osoba pri poškodení možnosť ich opatrovať.

19. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je osobitným druhom občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Ide o zodpovednosť za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku, ktorá spočíva v tom, že z tejto prevádzky vyplýva pre okolitý svet zdroj zvýšeného nebezpečenstva v súvislosti s činnosťou a pohybom dopravného prostriedku. Medzi osobitnou povahou prevádzky a spôsobenou škodou musí byť príčinná súvislosť. V danom prípade je preukázaná tým, že žalovaný v 1. rade bol uznaný za vinného z prečinu usmrtenia a bol mu uložený trest.

20. U prevádzkovateľa motorového vozidla je riziko znášania následkov zodpovednosti za škody spôsobené ich prevádzkou zmiernené tým, že každý prevádzkovateľ je zo zákona poistený pre prípad vzniku svojej zodpovednosti za škodu a to podľa Zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení. V danom prípade bolo nesporne preukázané, že žalovaný v 1. rade, ktorý objektívne zodpovedá za škodu podľa ustanovenia § 427 a nasl. OZ, mal so žalovanou v 2. rade uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení č. 8880075159. Pokiaľ ide o žalovaného v 1. rade, súd ustálil vec tak, že je zodpovedný za škodu nielen podľa ustanovení § 427 a nasl. OZ, ale aj za ujmu, ktorú utrpeli žalobcovia na osobnostných právach, lebo je potrebné pripustiť analogické použitie §§ 420 a nasl. OZ aj pri určení osoby zodpovednej za zásah do práva na ochranu osobnosti. V tejto súvislosti súd poukazuje napríklad na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/999/2007. Je potrebné konštatovať, že medzi žalobcami a žalovaným v 1. rade ani nebola spornou skutočnosť, či žalovaný v 1. rade zodpovedá za zásah do osobnostných práv žalobcov podľa ustanovenia § 13 OZ. Žalovaný v 1. rade namietal len výšku uplatneného nároku a odporúčal žalobcom, aby žalobu voči nemu zobrali späť z dôvodu, že ich nároky uspokojí žalovaná v 2. rade.

21. Žalovaná v 2. rade nárok žalobcov popierala čo do základu s poukazom na to, že vo veci nie je vecne pasívne legitimovaná. Potvrdila, že ohľadom vozidla, ktorým bola nehoda spôsobená, bolo uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Tvrdila však, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do súkromného a rodinného života pozostalých, ku ktorým dochádza usmrtením pri dopravnej nehode, nespadá do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia.

22. Podľa § 4 ods. 1 Zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a) citovaného zákona, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

Podľa odseku 4 citovaného ustanovenia, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

23. Pri uplatňovaní nárokov z náhrady škody platí zásada, že poškodený musí uplatniť svoje právo voči tomu, kto za škodu zodpovedá, t. j. voči poistenému. Poisťovateľ plní poškodenému namiesto poisteného. Iba výnimočne má poškodený priame právo na náhradu škody voči poisťovateľovi a to, ak tak ustanovujú osobitné predpisy. Takýmto osobitným predpisom je Zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorý v § 15 stanovuje, že poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Poškodení tak môžu náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla požadovať od poisteného škodcu, alebo od poisťovateľa. Voľba je výlučne na oprávnenej osobe. Ide teda o situáciu, keď jeden subjekt má nárok na to isté plnenie proti dvom subjektom, pričom proti každému z nich z iného právneho dôvodu. Proti škodcovi ide o nárok z titulu náhrady škody, proti jeho poisťovateľovi ide o osobitné právo na plnenie založené všeobecným právnym predpisom. Pokiaľ sa teda žalobcovia rozhodli uplatniť svoj nárok voči žalovanému v 1. rade ako vinníkovi dopravnej nehody, pri ktorej zomrela ich matka a tiež voči žalovanej v 2. rade ako jeho poisťovateľke, je to ich výlučná kompetencia. Žalovaný v 1. rade sa bránil len tým, že žalobcovia by mali voči nemu zobrať žalobu späť a uplatňovať nárok len voči žalovanej v 2. rade tak, ako im to umožňuje ustanovenie § 15 ods. 1 Zák. č. 381/2001 Z. z. Žalobcovia však na to nereflektovali a žalobu voči žalovanému v 1. rade nezobrali späť.

24. Úlohou súdu bolo preto vyporiadať sa s námietkou žalovanej v 2. rade o nedostatku jej vecnej pasívnej legitímácie, s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) Zák. č. 381/2001 Z. z. Vystala otázka, či pod pojem „škoda na zdraví“ je možné subsumovať aj nemajetkovú ujmu v zmysle ustanovení § 11 a 13 OZ, lebo túto skutočnosť žalovaná v 2. rade namietala.

25. Podľa názoru súdu je pojem „škoda“ v zmysle Zák. č. 381/2001 Z. z. potrebné vykladať extenzívne a eurokomformne tak, že zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Tu súd poukazuje na Nález Ústavného súdu SR z 5.12.2018 sp. zn. II. ÚS 695/2017, ktorý konštatoval, že Občiansky zákonník v § 442 pojem „škoda“ sice priamo nedefinuje, ale vymedzuje ju nepriamo a to tým spôsobom, že ustanovuje rozsah jej náhrady (nahrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk), pričom na § 442 nadväzujú ďalšie ustanovenia OZ, ktoré ďalej konkretizujú povahu nárokov na náhradu škody a rozsah ich náhrady. V tejto súvislosti je predovšetkým relevantné znenie ustanovenia § 444 OZ, z ktorého vyplýva, že pri škode na zdraví sa jednorázovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie spoločenského uplatnenia, teda zjavne nároky svojou povahou nehmotného charakteru, čo signalizuje, že Občiansky zákonník vo všeobecnej rovine v súvislosti používaním pojmu „škoda“ nerobí žiadny rozdiel medzi hmotnou (materiálnou) a nehmotnou (imateriálnou) škodou. Keďže Občiansky zákonník nie je konzistentný pri používaní pojmu „škoda“ a „ujma“, nemožno z tejto skutočnosti robiť ďalekosiahle závery v tom smere, že škodou je v zmysle občianskoprávnej úpravy len hmotná (materiálna) ujma. Z uvedeného potom vyplýva, že Občiansky zákonník významovo s pojmom „škoda“ nespája iba materiálnu škodu, čo v okolnostiach danej veci znamená, že z právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku, ani z právnej úpravy obsiahnutej v Zákone č. 381/2001 Z. z. nevyplýva nič, čo by bránilo takej interpretácii pojmu „škoda“, ktorý by v rámci svojho obsahu zahŕňal škodu majetkovú, ako aj škodu nemajetkovú.

26. Podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12 z 24.10.2013 sa právne predpisy členských štátov, ktoré sa týkajú poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám, obeť usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upavuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

Pre posúdenie, či povinné zmluvné poistenie sa vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy je podstatné, či vnútroštátne právo umožňuje priznať náhradu nemajetkovej ujmy pre pozostalé osoby bez ohľadu na to, či toto právo je upravené v ustanoveniach týkajúcich sa náhrady škody alebo v inej časti Občianskeho zákonníka. Vnútroštátne právo Slovenskej republiky umožňuje s poukazom na ustanovenie § 11 a 13 Občianskeho zákonníka priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým osobám a za eurokomformný

výklad možno považovať taký výklad pojmov náhrady škody, resp. škoda na zdraví, ktorá v sebe zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy.

Ak teda vnútroštátne právo umožňuje pozostalým po obeti dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným zmluvným poistením motorového vozidla. Poistenie zodpovednosti teda kryje aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ a pozostalí (ako poškodení) môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 Zák. č. 381/2001 Z. z. uplatniť priamo proti poisťovateľovi a to rovnako, ako všetky ostatné nároky s tým súvisiace.

27. Tu súd poukazuje na rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 646/2015 zo 16.12.2015, I. ÚS 474/2016 zo 17.8.2016 a rozhodnutie I. ÚS 206/2015 z 29.4.2015, ale aj ďalšie.

28. Súd poukazuje aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR v obdobných veciach, napríklad rozhodnutie 6Mcdo 1/2016 z 31.7.2017, ktorým najvyšší súd v obdobnej veci mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora SR zamietol. Najvyšší súd SR v uznesení 6Cdo 164/2018 z 28.2.2019 konštatoval, že vychádza z eurokomformného výkladu pojmu „škoda na zdraví“ upraveného v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) Zák. č. 381/2001 Z. z., ktorý je súladný s názorom Ústavného súdu SR prezentovaným v jeho uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo 17.8.2016. Dospel, s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniká zodpovednosť za spôsobené škody k záveru, že aj nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv pozostalých je predmetom povinného zmluvného poistenia v zmysle Zák. č. 381/2001 Z. z. a že v spore o náhradu takejto ujmy je daná pasívna legitímácia poisťovne vykonávajúcej povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel. Na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-22/2012 z 24.10.2013 nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu a to sp. zn. 6Cdo 143/2017, 6Cdo 219/2019, 6Cdo 206/2017, 6Cdo 212/2017 a 8Cdo 6/2018. Z uvedeného je zrejmé, že právny názor k otázke pasívnej legitímácie poisťovne uvedený v rozhodnutiach najvyššieho súdu 4Cdo 168/2009, 4Cdo 139/2011 a 3Cdo 301/2012 bol neskoršou judikatúrou najvyššieho súdu prekonaný. V otázke vecnej pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy uplatnenej pozostalými obeti dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla treba preto za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať vyššie uvedený právny názor prijatý neskoršou judikatúrou najvyššieho súdu.

29. K otázke pasívnej legitímácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy bolo v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 uverejnené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31.7.2017 sp. zn. 6Mcdo 1/2016 pod č. 61 s právnou vetou: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení, je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. Aj v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 95/2017 z 29.10.2018 v obdobnej prejednávanej veci najvyšší súd konštatuje, že označené rozhodnutie Európskeho súdneho dvora, Ústavného súdu SR, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Mcdo 1/2016, predstavujú ustálenú prax o riešení otázky pasívnej legitímácie žalovanej v 2. rade, od ktorej sa odvolací súd neodklonil. Touto ustálenou praxou bol prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 168/2009 a 3Cdo 301/2012.“

30. Vzhľadom na horeuvedené rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré konštatovali, že rozhodovaciu prax súdov v Slovenskej republike je potrebné považovať za ustálenú, pokiaľ ide o vecnú pasívnu legitímáciu poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obeť usmrtených pri dopravných nehodách, súd konštatuje, že nemal dôvod sa od tejto ustálenej rozhodovacej praxe odkloniť a vec uzatvoril tak, že čo do základu je nárok žalobcov opodstatnený voči obom žalovaným.

31. Pokiaľ ide o výšku uplatneného nároku na nemajetkovú ujmu, žalobkyne žiadali, aby žalobkyni v 1. rade bola priznaná suma 50 000 eur a žalobkyni v 2. rade suma 150 000 eur. Súd sa s týmto návrhom nestotožnil a považoval výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy za neprimerane vysokú.

32. Výšku peňažného zadosťučinenia súd určuje na základe voľnej úvahy, ktorá však nemôže byť svojvoľnou. Zákon ustanovuje súdu povinnosť prihliadnúť pritom na dve hľadiská a to tak na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to ako na strane žalobcov, tak aj na strane žalovaných. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkami spravodlivosti, pričom slovenský právny poriadok nepozná minimálnu ani maximálnu hranicu výšky finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ musí mať súd preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadosťučinenie podľa ustanovenia § 13 ods. 1 OZ a to najmä z hľadiska intenzity trvania a rozsahu nepriaznivých následkov.

V danom prípade nespochybniteľne došlo k zásahu do osobnostných práv žalobkyň v tej najhoršej možnej intenzite, keď zásah nie je možné odčiniť len ospravedlnením, či prinavrátením do pôvodného stavu. Vzhľadom k tomu, že došlo k usmrteniu manžela a otca, z hľadiska pozostalých trestnoprávna ochrana je nedostatočná, rovnako ako klasická občianskoprávna ochrana prostredníctvom náhrady škody, s poukazom na citovú ujmu vzniknutú žalobkyniam a na postavenie neb. S. O. v rodine.

Pre určenie výšky primeraného zadosťučinenia v peniazoch sú v zmysle § 13 ods. 3 OZ taxatívne stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd pri svojom rozhodnutí vychádzať ex offio. Sú to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Pritom závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä so zreteľom na jej intenzitu, rozsah a na jej ohlas, ako aj na dĺžku jej trvania.

Všeobecne platí, že spôsob ochrany osobnosti musí byť primeraný povahe zásahu, pričom nutnosťou je stanoviť mieru závažnosti zásahu. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencia závažnej ujmy. Treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie.

Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnúť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.

33. V prípade žalobkyň nespochybniteľne vznikla nenapraviteľná ujma a to smrťou ich manžela a otca, ktorú nie je možné odškodniť inak, ako priznaním nemajetkovej ujmy v peniazoch. Závažným spôsobom bolo dotknuté ich právo na súkromný a rodinný život, pričom je nespochybniteľné, že negatívny zásah do tejto osobnostnej sféry na nich pôsobil zraňujúco, vyvolal v nich rôzne emócie a to od smútku a žiaľu za stratou blízkej osoby, až po zlosť a nenávisť voči tomu, kto im to spôsobil. Pri určení samotnej výšky priznanej nemajetkovej ujmy vychádzal súd zo skutočnosti, že smrťou manžela a otca žalobkyň im bola spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma, pretože sa pretrhla väzba k ich najbližšiemu človeku.

34. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd vychádzal nielen zo závažnosti ujmy spôsobenej žalobkyniam, ale aj z okolností pri ktorých k dopravnej nehode došlo. Žalovaná v 1. rade bola uznaná za vinnú a odsúdená za spáchanie prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Tr. zák., avšak tak zo znaleckého dokazovania, ako aj zo záverov rozsudku KS v Prešove vyplýva, že svoj podiel viny na vzniknutej kolízii mal aj neb. S. O.. Krajský súd konštatoval, že aj keď možno pričítať určitú mieru spoluúčasti poškodeného na vzniku dopravnej nehody nedodržaním povolenej rýchlosti jazdy, v danom prípade kolíziu situáciu spôsobila obžalovaná nesprávnou technikou jazdy pri odbočovaní doľava. Ak by sa totiž pri odbočovaní zaradila čo najďalej vľavo v časti vozovky určenej pre jej smer jazdy, vodič motocykla by mal možnosť ju spozorovať na dostatočnú vzdialenosť a tomu prispôsobiť, prípadne prehodnotiť aj svoj predbiehací manéver.

Rovnako zo záverov znaleckého posudku znalca F. Z. S., vypracovaného pre účely trestného konania vyplýva, že v prípade jazdy motocyklistu na motocykli C. V. rýchlosťou v danom úseku maximálne dovolenou, tento mohol predmetnej dopravnej nehode zabrániť. Samotný znalec však konštatoval aj to, že príčinu predmetnej dopravnej nehody nie je možné z technického hľadiska stanoviť jednoznačne. Vodička motorového vozidla zn. Škoda P., teda žalovaná v 1. rade, jazdila nesprávnou technikou jazdy, nakoľko sa pred odbočovaním nezaradila k stredu vozovky, ale najprv zašla na jej pravý okraj

a plynule pokračovala v pohybe v oblúku cez vozovku vľavo. Súd tieto okolnosti vzniku dopravnej nehody vyhodnotil tak, že pri vzniknutej dopravnej nehode došlo aj k spoluzodpovednosti neb. S. O., lebo prekročil predpísanú a dovolenú rýchlosť. Musel však zobrať do úvahy, že vinníčkou dopravnej nehody bola žalovaná v 1. rade, pretože bola za to právoplatne odsúdená. Okolnosti na strane neb. S. O. však súd zobral do úvahy pri určení výšky nemajetkovej ujmy, ktorú znížil oproti stavu, ak by bolo preukázané, že neb. S. O. neniesol na vzniknutej dopravnej nehode žiadnu zodpovednosť. Súd však nevyčíslaval zníženie percentuálne alebo matematicky, ale pri určení výšky priznanej nemajetkovej ujmy na tieto skutočnosti prihliadol.

35. Pokiaľ ide o závažnosť ujmy vzniknutej žalobcom, súd má za to, že v ich prípade došlo k nenapraviteľnej ujme, ktorú možno len zmierniť priznaním peňažnej satisfakcie, pretože žiaden ľudský život nemožno finančne ohodnotiť. Zároveň súd zohľadnil tak závažnosť ujmy, okolnosti, ktoré mali vplyv na vznik nemajetkovej ujmy, mieru zavinenia, ale aj na to, v akej miere by mohla v konkrétnom prípade vo vzťahu k dotknutým osobám uvedená satisfakcia pôsobiť na zmiernenie následkov zásahu tak, aby nedošlo k zneužitiu tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie sa. Priznanie nemajetkovej ujmy nie je reparáciou, ale len satisfakciou, lebo akákoľvek priznaná suma by nemohla žalobkyniam nahraďiť manžela a otca. Nakoľko priznanie nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom Občiansky zákoník nestanovuje jej výšku, priznané finančné zadosťučinenie musí byť primerané, lebo jeho zmyslom nie je byť finančnou zábezpečkou, zdrojom obživy, ani náhradou príjmu a nemôže tiež viesť k neprimeranému obohacovaniu sa.

36. Preto pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal súd z toho, že žalobkyňa v 1. rade bola manželkou neb. S. O. a žalobkyňa v 2. rade jeho dcérou. Žili s nebohým v spoločnej domácnosti, tvorili rodinu a boli medzi nimi silné citové väzby. Žalobkyňa v 1. rade vo svojej výpovedi uviedla, že s manželom viedli klasický rodinný život dvoch mladých ľudí, ktorým finančne vypomáhali rodičia a žili v byte manželových rodičov. Žili spoločenským životom, zúčastňovali sa posedení, rodinných osláv, sviadieb a neb. S. O. športoval, pretože hral aj futbal za dedinu z ktorej pochádzal. Zlomom v ich manželskom živote bola skutočnosť, keď maloletej žalobkyni v 2. rade bolo zistené vážne onkologické ochorenie, ktoré si vyžadovalo lekársku starostlivosť. Žalobkyňa v 1. rade uviedla, že manžel jej bol nápomocný, pretože ich spolu s maloletou žalobkyňou v 2. rade sprevádzal do nemocnice jednak v Košiciach a jednak neskôr do Prahy, keď tam absolvovali rôzne lekárske vyšetrenia spojené s niekoľkodňovým pobytom. Jeho smrť zásadným spôsobom ovplyvnila aj liečbu maloletej žalobkyne v 2. rade, lebo bol potencionálnym darcom obličky pre svoju dcéru a práve v krátkom čase po dopravnej nehode sa mal zúčastniť vyšetrenia v Prahe, kde by sa táto skutočnosť potvrdila. Žalobkyňa v 1. rade uviedla, že smrť manžela ju zasiahla o to viac, že zostala sama na riešenie zásadných zdravotných problémov svojej dcéry a nemohla sa viac spoliehať na pomoc manžela. Ako uviedla, riešila bezprostredne po smrti svojho manžela nielen veci súvisiace s jeho pohrebom, ale aj so zdravotnou starostlivosťou o svoju dcéru. Neabsolvovala síce psychologické ani psychiatrické vyšetrenia a následnú liečbu, ale bola odkázaná na užívanie liekov na upokojenie, bez ktorých by celú situáciu nezvládla. Vyjadrila sa tak, že musela byť v prvom rade matkou a zabezpečiť starostlivosť svojej dcéry a to nielen po zdravotnej stránke. Dcéra zrazu prišla o svojho otca a bolo jej potrebné túto skutočnosť nejako vysvetliť a postarať sa o ňu. Smrť manžela bola pre žalobkyňu v 1. rade nepochybne zásadným zvratom v jej doterajšom živote. Prišla o manžela s ktorým si budovala spoločnú budúcnosť, o otca pre svoju dcéru a o človeka, ktorý jej bol nápomocný v zložitom životnom období, kedy dcéra trpela vážnym onkologickým ochorením. Neskôr bola žalobkyňa v 1. rade nútená zabezpečiť si vlastný byt, lebo sa musela vysťahovať z bytu svojich svokrovcov. Na to potrebovala úver, ktorý musela splácať. Teda jej život sa zhoršil nielen v citovej, ale aj v ekonomickej oblasti, lebo všetky potreby svojej dcéry musela zabezpečovať zrazu sama, pričom dcéra je osoba s ťažkým zdravotným postihnutím a žalobkyňa v 1. rade mala len minimálny príjem a to opatrovateľský príspevok a neskôr aj vdovský dôchodok. Nenaplnili sa jej očakávania na spoločný rodinný život, naopak, prišla o blízku osobu, manžela, ktorý by jej bol oporou v riešení každodenných problémov, ale rodinu by aj materiálne zabezpečil. Žalobkyňa v 1. rade síce neskôr nadviazala nový partnerský vzťah a narodilo sa jej ďalšie dieťa, avšak nepochybne má nárok na priznanie nemajetkovej ujmy za smrť manžela, ku ktorej prišlo zavinením inej osoby. Zohľadňujúc predpísané kritériá a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, súd priznal žalobkyni v 1. rade nemajetkovú ujmu vo výške 15 000 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Mal za preukázané, že došlo k zásahu do práva na rodinný a súkromný život, ktorý je nezvratný. Zohľadnil pritom aj okolnosti, za ktorých k tomuto zásahu došlo.

37. Pokiaľ ide o maloletú žalobkyňu v 2. rade, súd jej priznal nemajetkovú ujmu vo výške 25 000 eur, vzhľadom na skutočnosť, že neb. S. O. bol jej otcom. V čase jeho smrti mala len 2,5 roka a teda okolnosti zrejme nevnímala až tak dramaticky ako sa odohrali. V konaní nebolo preukázané, aby jej súčasné zdravotné problémy ako je nechutenstvo alebo gastronomické problémy súviseli so smrťou otca, nepochybne sa však jeho smrť maloletej žalobkyne v 2. rade dotýka v každodennom živote. Je pravdou, že ani jej onkologické ochorenie nebolo v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, ktorú zavinila žalovaná v 1. rade, ale pri liečbe svojej dcéry bol neb. S. O. nepochybne súčinný. Bol jej veľkou citovou oporou pri zdolávaní ťažkého zdravotného stavu, keďže ju sprevádzal na väčšinu zdravotníckych úkonov. V ďalšom liečení bola o túto jeho citovú podporu ochudobnená a odkázaná už len na pomoc matky. Maloletá S. prišla o svojho otca a teda aj o právo na rodinný život s ním, pričom tento stav je už nezvratný. Teda vo svojom budúcom živote sa nebude môcť spoľahnúť na pomoc a podporu svojho otca, nebude s ním môcť mať citovú väzbu, ani s ním prežívať radosti a starosti spojené so svojim životom. Bude ochudobnená o možnosť tráviť s ním voľné chvíle, rozprávať sa s ním, očakávať od neho rady a pomoc. Strata otca je nenahraditeľnou stratou v živote každého človeka a o to viac bolestivou, ak k nej dôjde ešte v útlom alebo mladom veku dieťaťa. Maloletá S. prišla o možnosť žiť so svojim otcom svoj budúci život, ale súd musel zobrať do úvahy aj skutočnosť, že jej otec sa správal riskantne ak pred dôležitým vyšetrením ohľadne darčovstva orgánu svojej dcéry jazdil na motorke, pričom nedodrжал predpísanú rýchlosť. Preto súd priznal maloletej žalobkyne nemajetkovú ujmu vo výške 25 000 eur a v prevyšujúcej časti jej nárok zamietol.

38. Je nespochybniteľné, že negatívny zásah do práva na rodinný život pôsobí zraňujúco, individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek prežíva emócie a vzťahy s inými ľuďmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahov do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného a rodinného života je nepostačujúce paušálne priznanie výšky nemajetkovej ujmy. Súd preto priznal žalobkyne v 1. rade nemajetkovú ujmu vo výške 15 000 eur a maloletej žalobkyne v 2. rade vo výške 25 000 eur.

39. Maloletá žalobkyňa v 2. rade uplatnila prostredníctvom svojej zákonnej zástupkyne, žalobkyne v 1. rade mimo nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, aj nárok napeňažnú rentu vo výške 500 eur mesačne, s účinnosťou od 1.5.2013 do dosiahnutia 18 rokov veku.

V podanej žalobe tento nárok nijako neodôvodnila. Žalované v 1. a 2. rade ho preto žiadali v celom rozsahu zamietnuť ako neopodstatnený a neodôvodnený.

40. V priebehu ďalšieho trvania sporu právna zástupkyňa žalobkyne uviedla, že maloletá žalobkyňa v 2. rade bola odkázaná na starostlivosť zo strany svojho nebohého otca, ktorú jej poskytoval osobne doma, ale aj pri pobytoch v nemocnici po závažných operáciách a ktoré ako dieťa musela absolvovať. Bol jej nápomocný pri bežnej starostlivosti a výchove, dával jej lásku a dennodenne prejavoval náklonnosť, ktorú dieťa potrebuje. Preto renta v rozsahu 500 eur mesačne je v primeranej výške. Len renta v takomto rozsahu môže čiastočne zmierniť vzniknutý následok, t. j. stratu otca, žiteľa.

41. Žalovaná v 2. rade sa k tomuto nároku vyjadrila tak, že absentuje odôvodnenie požadovanej výšky. Z vykonaných dôkazov vyplýva, že neb. S. O. síce mal ukončené vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa, ale to nepreukazuje výšku a rozsah vyživovacej povinnosti, ktorú v čase svojej smrti mal voči svojej maloletej dcére. Nebol ani účastný na nemocenskom poistení v dostatočnom rozsahu, pretože boli problémy s poskytnutím, resp. priznaním vdovského a sirotského dôchodku. Občiansky zákonník pritom poukazuje na iný právny predpis a tam je stanovené v akom rozsahu a v akej výške by táto pozostalostná renta mohla byť priznaná. Samotná žalobkyňa v 1. rade vo svojej výpovedi uviedla, že im vypomáhali finančne rodičia a jej manžel sa pripravoval na otvorenie živnosti. Prípravu absolvoval v roku 2012 a k jeho úmrtiu došlo v roku 2013, čiže nejde o bezprostredne nadväzujúcu skutočnosť. Dôvodnosť nároku žalobkyne v 2. rade na rentu vo výške 500 eur mesačne nebola ničím preukázaná, naopak, v čase dopravnej nehody bol jej otec evidovaný ako uchádzač o zamestnanie. Poukázala na to, že v zmysle ust. § 448 ods. 2 OZ sa výška nároku na pozostalostnú úrazovú rentu riadi rozsahom zákonnej vyživovacej povinnosti zomrelého. Samotnú výšku nároku je potrebné chápať ako rozdiel medzi tým, čo povinný zomrelý na výživu pozostalých poskytoval a výšku dôchodkových dávok poberaných pozostalými z dôvodu smrti osoby výživu poskytujúcej, t. j. dôchodkovými dávkami poskytovanými z toho istého

dôvodu. Navyše, suma pozostalostnej úrazovej renty, resp. úhrn súm pozostalostných úrazových rent po tom istom poškodenom nesmie presiahnuť sumu úrazovej renty, na ktorú mal alebo by mal poškodený nárok pri 100% strate pracovnej schopnosti. Keďže nebol preukázaný žiaden príjem nebohého, iba to, že žalobkyne sú poberateľkami vdovského a sirotského dôchodku, nie je žalovanej v 2. rade zrejmé, ako žalobkyne dospeli k tomu, že im nárok patrí, ba dokonca vo výške 500 eur. Uplatnený nárok dokonca prevyšuje výšku minimálnej mzdy v čase úmrtia manžela a otca žalobkyň.

42. Právna zástupkyňa žalobkyň na to reagovala tak, že neb. S. O. mal voči svojej maloletej dcére vyživovaciu povinnosť vyplývajúcu zo Zákona o rodine a žalobkyňa v 2. rade si svoj nárok uplatňuje podľa ustanovenia § 448 OZ. Navyše žalobkyňa v 2. rade je ťažko zdravotne postihnutým dieťaťom, ktoré si vyžaduje osobitnú zvýšenú starostlivosť so zvýšenými nákladmi na jej zabezpečenie. Smrť otca zabránila maloletej žalobkyňi naplno rozvíjať citové väzby s otcom a táto nezvratná strata má byť nahradená v peniazoch, pričom výšku 500 eur považuje za primeranú. Neb. S. O. zomrel vo veku 29 rokov, teda je predpoklad, že by v budúcnosti vzhľadom na svoje vzdelanie a ambície dosahoval taký zárobok, ktorý by odôvodňoval priznanie pozostalostnej renty v sume 500 eur mesačne.

43. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že neb. S. O. mal v čase dopravnej nehody 29 rokov a žalobkyňa v 2. rade, jeho dcéra mala 2,5 roka. Nepochybne tak vyživovacia povinnosť otca voči svojej dcére trvala. Mal ukončený prvý stupeň vysokoškolského štúdia a pred nehodou bol zamestnaný v Nemocnici s poliklinikou Snina, ale v období od 28.2.2011 do 31.7.2011. Bol vedený ako uchádzač o zamestnanie na Úrade práce od 24.9.2010 do 1.3.2011 a potom od 1.8.2011 do 16.4.2013. Teda od narodenia dcéry 5.10.2010 do svojej smrti bol zamestnaný len v období od 28.2.2011 do 31.7.2011. Podľa tvrdenia žalobkyne v 1. rade chcel začať podnikat' a mal mu byť priznaný aj príspevok na tento účel. K tomu však už nedošlo. Žalobkyňa v 1. rade tvrdila, že finančné prostriedky si zabezpečoval tak, že pracoval „načierno“ a pre jedného svojho kamaráta vozil ženy pracujúce v Rakúsku alebo vo Švajčiarsku. Táto skutočnosť však nebola preukázaná a ani samotná žalobkyňa nevedela uviesť, aký mal príjem z tejto činnosti. V každom prípade išlo o činnosť nelegálnu, lebo v čase od 1.8.2011 do svojej smrti bol vedený ako uchádzač o zamestnanie a teda legálne nemohol dosahovať žiaden príjem.

44. Maloletá žalobkyňa v 2. rade uplatnila žalobou podanou dňa 24.6.2015 nárok na peňažnú rentu podľa ustanovenia § 448 OZ. Nová právna úprava tohto ustanovenia bola zavedená od 1.12.2019 zákonom č. 394/2019 Z. z. a podľa v súčasnosti platného znenia tohto ustanovenia, pri usmrtení uhrádza ten, kto spôsobil škodu formou peňažného dôchodku náklady na výživu pozostalým, ktorým bol poškodený ku dňu svojej smrti povinný poskytovať výživu. Peňažný dôchodok pre pozostalých sa uhrádza vo výške rozdielu medzi tým, čo by poškodený mal podľa primeraného očakávania pozostalým na nákladoch na výživu poskytovať, ak by k usmrteniu nebolo došlo a dávkami podľa osobitného predpisu poskytovanými z rovnakého dôvodu.

Podľa § 879w OZ, ustanovením § 448 sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1.12.2019; vznik týchto právnych vzťahov a vznik nárokov z týchto právnych vzťahov sa posudzujú podľa tohto zákona v znení účinnom do 30.11.2019.

Teda nárok žalobkyne v 2. rade na pozostalostnú úrazovú rentu súd posúdil podľa ustanovenia § 448 OZ platného do 30.11.2019, keďže k dopravnej nehode došlo a nárok na túto rentu vznikol dňa 17.4.2013.

Podľa ustanovenia § 448 OZ platného v čase vzniku nároku, fyzická osoba, voči ktorej mal zomrelý v čase svojho úmrtia vyživovaciu povinnosť, má nárok na pozostalostnú úrazovú rentu. Tento nárok sa posúdi a suma pozostalostnej úrazovej renty sa určí podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

45. Podľa § 92 ods. 1 Zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, fyzická osoba, voči ktorej mal poškodený, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania v čase úmrtia vyživovaciu povinnosť určenú súdom a v čase úmrtia nedovršil dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok, má nárok na pozostalostnú úrazovú rentu.

Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, pozostalostná úrazová renta sa vypláca v období, počas ktorého mala trvať vyživovacia povinnosť uvedená v odseku 1.

Podľa § 93 ods. 1 horecitovaného zákona, mesačná suma pozostalostnej úrazovej renty sa určí vo výške výživného alebo príspevku na výživu, ktoré bol poškodený povinný platiť ku dňu svojej smrti.

Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, suma pozostalostnej úrazovej renty alebo úhrn súm pozostalostných úrazových rent po tom istom poškodenom nesmie presiahnuť sumu úrazovej renty, na ktorú mal alebo by mal poškodený nárok pri 100% strate pracovnej schopnosti. To platí aj vtedy, ak poškodený bol poberateľ úrazovej renty z dôvodu nižšieho percentuálneho poklesu pracovnej schopnosti.

46. Z horecitovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a Zákona o sociálnom poistení nepochybne vyplýva, že fyzická osoba, voči ktorej mal zomrelý v čase svojho úmrtia vyživovaciu povinnosť, má nárok na pozostalostnú úrazovú rentu. Keďže voči maloletej žalobkyni v 2. rade mal jej otec, zomrelý pri dopravnej nehode vyživovaciu povinnosť, má nárok na pozostalostnú úrazovú rentu. Občiansky zákonník odkazuje pri posúdení tohto nároku a výšku pozostalostnej úrazovej renty na zákon o sociálnom poistení.

Podľa § 92 ods. 1 tohto zákona má fyzická osoba voči ktorej mal poškodený, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, v čase úmrtia vyživovaciu povinnosť určenú súdom, nárok na pozostalostnú úrazovú rentu.

Podľa § 93 ods. 1 tohto zákona sa mesačná suma pozostalostnej úrazovej renty určí vo výške výživného, ktoré bol poškodený povinný platiť ku dňu svojej smrti.

Neb. S. O. nemal voči svojej dcére, maloletej žalobkyni v 2. rade, výšku vyživovacej povinnosti určenú súdom, ale je nepochybné, že jeho vyživovacia povinnosť voči nej trvala a že v súlade s ustanovením § 448 OZ má nárok na pozostalostnú úrazovú rentu. Jej výšku preto súd určil v rozsahu, v akom by bol neb. S. O. zaviazaný prispievať na výživu svojej dcéry v čase svojej smrti, ak by o tom rozhodoval súd. Vzhľadom na jeho osobné a majetkové pomery by vyživovacia povinnosť bola určená v minimálnom rozsahu, lebo bolo preukázané, že bol nezamestnaný, preukázateľne nemal žiaden príjem a býval v byte svojich rodičov.

47. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa odseku 3 citovaného ustanovenia, každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona.

Súd teda určil výšku pozostalostnej úrazovej renty vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa za každý mesiac od 1.5.2013 do rozhodnutia súdu. Zároveň určil, že žalovaní v 1. rade majú povinnosť platiť túto rentu k rukám matky žalobkyne v 2. rade s tým, že zaplatením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného a zároveň rozhodol, že zaplatením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej žalovanej.

48. Nesplatenú časť pozostalostnej úrazovej renty za obdobie od 1.5.2013 do novembra 2020 súd vyčíslil na sumu 2 998,98 eur. 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa bolo v uvedenom období určené nasledovne. V roku 2013 do 30.6. to bola suma 26,65 eur, krát 2 mesiace, t. j. 53,30 eur. Za mesiace júl až december 2013 to bola suma 27,13 eur krát 6 mesiacov, t. j. 162,78 eur. Za celý rok 2014 to bola suma 27,13 eur krát 12 mesiacov, t. j. 325,56 eur. Rovnako tak tomu bolo aj v rokoch 2015 a 2016, to znamená za každý z týchto rokov po 325,56 eur. Od januára do júna 2017 to bola suma 27,13 eur krát 6 mesiacov, t. j. 162,78 eur, za obdobie júl až december to bolo 27,32 eur krát 6 mesiacov, 325,56 eur za obdobie január až júl 2018 to bolo 27,32 eur krát 6 mesiacov, t. j. 163,92 eur, za obdobie júl až december 2018 to bolo 28,08 eur krát 6 mesiacov, t. j. 168,48 eur, za mesiace január až jún 2019, to bolo 28,08 eur krát 6 mesiacov, t. j. 168,48 eur, za obdobie jún až december 2019 to bolo 28,79 eur krát 6 mesiacov, t. j. 172,74 eur, za mesiace január až jún 2020 to bolo 28,79 eur krát 6 mesiacov, t. j. 172,74 eur a za mesiace júl až november 2020 to bolo 29,42 eur krát 5 mesiacov, t. j. 147,10 eur. Spolu tak nesplatenú časť pozostalostnej úrazovej renty súd vyčíslil na sumu 2 998,98 eur

s tým, že na jej úhradu zaviazal žalované v 1. a 2. rade tak, že zaplatením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej žalovanej.

V prevyšujúcej časti nárok žalobkyne v 2. rade na pozostalostnú úrazovú rentu zamietol.

49. Žalobkyne v 1. a 2. rade žiadali zaviazat' žalovaných v 1. a 2. rade na zaplatenie nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne podľa ustanovenia § 438 ods. 1 OZ, podľa ktorého ak škodu spôsobí viac škodcov, zodpovedajú za ňu spoločne a nerozdielne.

Podľa názoru súdu však medzi žalovanými v 1. a 2. rade nejde o solidárnu zodpovednosť, pretože nároky u každého z nich vychádzajú z iného právneho základu. Zatiaľ čo nárok žalobcov voči žalovanému v 1. rade ako škodcovi má svoj základ v spôsobenej škode, nárok žalobcov voči žalovanej v 2. rade má základ v nároku na výplatu poistného plnenia voči poisťovateľovi podľa osobitného zákona a to 381/2001 Z. z. Obdobne rozhodol aj KS v Prešove vo svojom rozsudku sp. zn. 8Co/135/2018. Rovnako tak vyplýva z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 646/2015, nesprávnosť rozhodnutia okresného súdu týkajúca sa uloženia povinnosti žalovaným v 1. a 2. rade zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne. Rovnako tak zo záverov rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Mcd0 1/2016 možno vyvodit', že nejde u žalovaných v 1. a 2. rade o solidárny záväzok, keďže právny základ nároku voči každej z týchto osôb je iný. Preto súd rozhodol, že zaplatením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

50. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobkyne boli v danom konaní úspešné čo do základu v celom rozsahu, pretože súd rozhodol, že majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a to voči oboj žalovaným. Zároveň žalobkyni v 2. rade priznal právo na pozostalostnú úrazovú rentu. Zásadu úspechu podľa § 255 ods. 1 CSP je potrebné uplatniť aj v sporoch, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu, pričom prejednávany spor takým bezpochyby je. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlišit' čo je základné a čo je sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobkýň bolo zasiahnuté. Výška priznanej nemajetkovej ujmy je potom nadväzujúca. V takýchto prípadoch majú žalobkyne právo na náhradu trov konania v celom rozsahu, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy, čo je zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, lebo ten sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku. Rozhodujúcim je stav, že do práv žalobkýň bolo preukázateľne zasiahnuté. Výška závisela len od posúdenia súdu a bolo by nespravodlivé, ak by žalobkyne pri úspešnom uplatnení svojich práv boli zaviazané hradit' žalovaným trovy konania len preto, že nimi uplatnená suma prevyšovala sumu, ktorú nakoniec súd priznal.

51. Žalobkyniam v 1. a 2. rade vo vzťahu k žalovanej v 1. rade súd právo na náhradu trov konania nepriznal a to podľa ustanovenia § 257 CSP, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Za dôvod hodný osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania žalobkyniam voči žalovanej v 1. rade súd považoval osobné a majetkové pomery žalovanej. Vychádzal z toho, že jej bola priznaná právna pomoc Centrom právnej pomoci z dôvodu zlých sociálnych pomerov. Je zamestnaná v spoločnosti Autoex, s.r.o. Snina, so zárobkom vo výške minimálnej mzdy, to znamená 566,86 eur. Má ešte vyživovaciu povinnosť k jednému dieťaťu vo veku 14 rokov, ktoré navštevuje základnú školu. S manželom bývajú v rodinnom dome, kde platia náklady spojené s bývaním 300 eur a k tomu treba pripočítať ešte náklady na kúrenie asi 600 eur za rok. Platia tiež spoločne poistenie za dom 72 eur ročne, úver vo výške 365,64 eur mesačne, poplatok za telefóny 35 eur mesačne, ďalšiu poisťku vo výške 21 eur mesačne. Manžel žalovanej v 1. rade je živnostník a dosahuje príjem asi 700 až 800 eur mesačne. Spolu s nimi žije ešte v spoločnej domácnosti syn, ktorý má 19 rokov a je nezamestnaný. Žalovaná v 1. rade spolu s manželom majú úspory asi vo výške 4 000 eur, avšak tie sú prioritne určené na zabezpečenie svadiieb pre plnoleté deti. Majú dve motorové vozidlá v hodnote 1 500 eur a asi 100 eur. Zároveň súd zobral do úvahy aj skutočnosť, že žalovaná v 1. rade bola zaviazaná rozsudkom tunajšieho súdu sp. zn. 11C/351/2015, ktorý bol potvrdený rozsudkom KS v Prešove sp. zn. 22Co 7/2019, zaplatiť rodičom neb. S. O. každému z nich po 15 000 eur ako nemajetkovú ujmu. V tomto konaní nevystupovala poisťovňa a teda tento nárok musí žalovaná v 1. rade uhradiť z vlastných finančných prostriedkov. Preto súd z dôvodov hodných osobitného zreteľa žalobkyniam v 1. a 2. rade vo vzťahu k žalovanej v 1. rade náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.